

**Saavutettavuus
kohtaamispaikka
-toiminnan
keskeisenä
periaatteena**

**Marjatta Kekkonen
Erikoistutkija
Palvelut yksikkö
SOTE -osasto**

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

15.1.2025

Perhekeskuksen kohtaamispaikka

Perhekeskuksen kohtaamispaikka on fyysinen, avoin, matalan kynnyksen toimintatila, jossa perheet, vapaaehtoiset ja työntekijät vahvistavat lasten ja vanhempien osallisuutta, vuorovaikutusta ja voimavaroja sekä tukevat perheiden hyvää arkea ja yhteisöllisyyttä. Kohtaamispaikkatoiminta on osa perhekeskusta. Toimintaa tuottavat järjestöt, seurakunnat, avoin varhaiskasvatus, perhekeskukset sekä sidosryhmät ja vapaaehtoiset.

Kohtaamis-
paikan
tehtävänä on

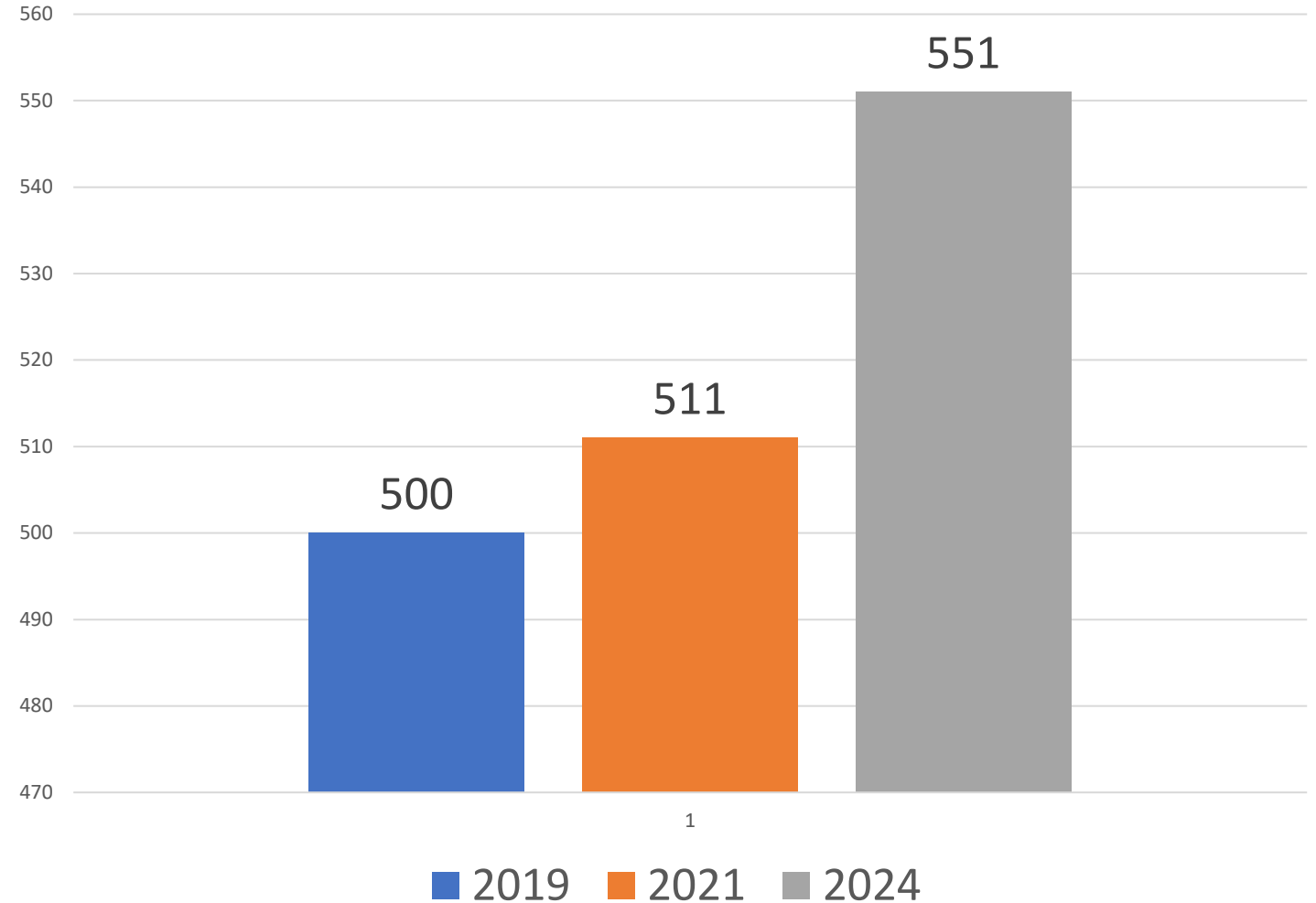
toimia yhteisöllisenä
kohtaamis-
paikkana ja
mahdollistaa
osallistujien
vertaistuki ja
osallisuus.

Kohtaamispaikkojen lukumäärä

- Kohtaamispaikkojen lukumäärä perhekeskuksissa on noussut, ollen vuonna 2024 yhteensä 551.
- Keskimäärin vähintään yksi kohtaamispaikka /HVA-alueen kunta
- Yleisimmin kohtaamispaikkoja oli 7 / hyvinvointialue

Perhekeskuksen kohtaamispaikkojen lukumäärä

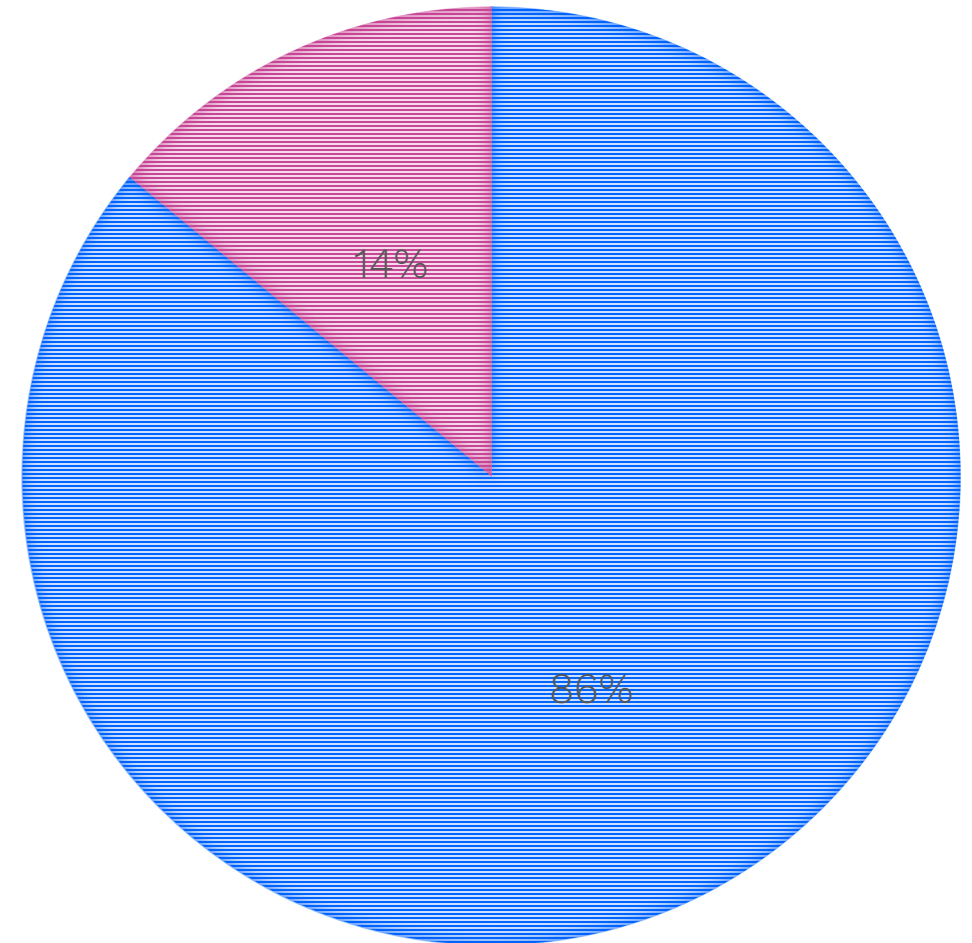

N=(19)

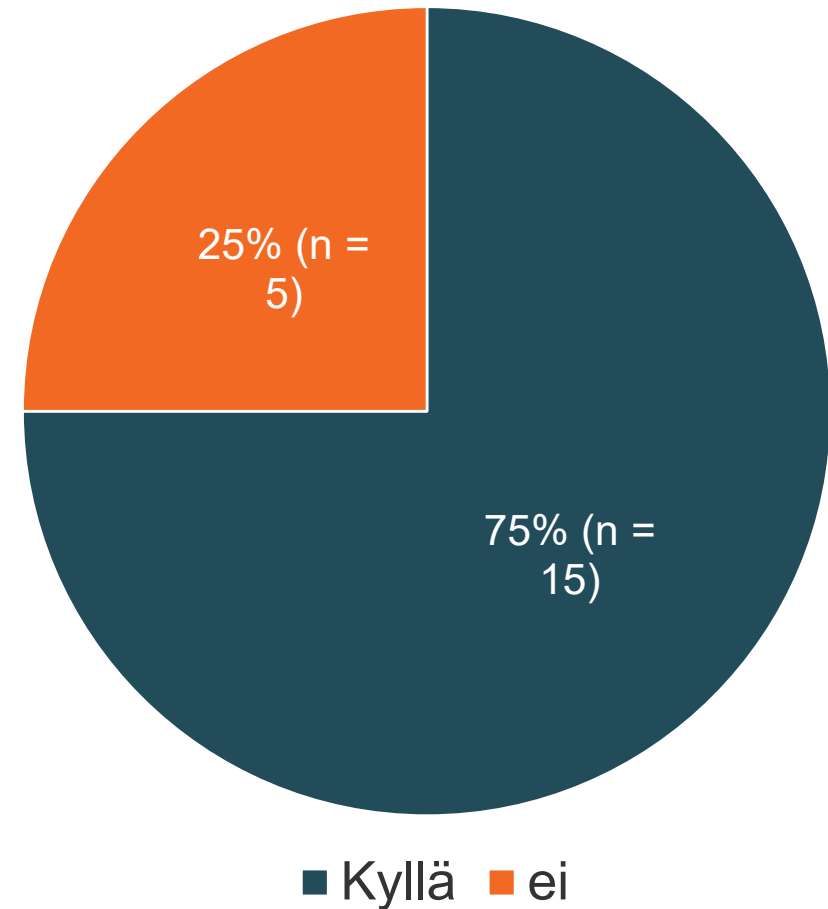
Kohtaamispaikat määritelty osaksi perhekeskusta

Hyvinvointialueista **86%** oli määritelty alueellaan perhekeskuksen palveluverkoston kuuluvat, lapsille ja lapsiperheille tarkoitettut avoimet kohtaamispaikat.

Kohtaamispaikka saattoi olla perheentalo, perhekahvila, perhetupa, perhepesä, perhetalo, perhekerho, avoin päiväkotiki, varhaiskasvatus-yksikkö tai muu alueella oleva avoin kohtaamispaikka.

Kolme neljästä HVA:sta oli sisällyttänyt kohtaamispaikkatoiminnan hyvinvointialueen perhekeskustoimintasuunnitelmaan.

Lapsi- ja perhepalvelujen saavutettavuus

- Palvelujen saavutettavuudella viitataan siihen, että kaikilla lapsilla ja perheillä on:
 - 1) mahdollisuus ja varaa asioida heille tarkoitetuissa palveluissa
 - 2) mahdollisuus osallisuuteen ja saada vahvistusta omille vahvuuksille
 - 3) mahdollisuus moninaisuutta arvostavaan kohtaamiseen

Saavutettavuutta voidaan arvioida viiden kriteerin avulla

(European Quality Framework (2014)).

Palvelujen saavutettavuuden kriteerit

Saatavuus

- Sijaitsevatko palvelut niillä alueilla ja ympäristöissä, joissa perheet asuvat ja elävät?

Maksuttomuus

- Ovatko palvelut maksuttomia, kohtuuhintaisia ja porrastettuja osallistujien maksukyvyn mukaan?

Esteettömyys

- Onko palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa ennakoitu osallistumisen esteettömyys?

Hyödyllisyys

- Ovatko palvelut käyttäjien näkökulmasta hyödyllisiä?

Moniarvoisuus

- Missä määrin palvelut ovat yhteen sopivia monimuotoisten perheiden tarpeiden, arvojen ja odotusten kanssa?

Palvelujen yhdenvertainen saavutettavuus

Eri väestöryhmien yhdenvertainen pääsy SOTE-palveluihin on turvattu. Eri väestöryhmät voivat hyödyntää palveluja yhdenvertaisesti.

Syrjimätön pääsy palveluun kytkeytyy palvelujen

Haavoittuvassa asemassa olevilla lapsilla, nuorilla ja perheillä palvelujen saavutettavuus voi toteutua muita väestöryhmiä heikommin.

Saatavuuteen
(availability)

Saavutettavuuteen
(accessibility)

Hyväksyttävyyteen
(acceptability) j

Sopivuuteen
(appropriateness)
(UN 2013).

Palvelu on yhdenvertaisesti saavutettavaa, kun siinä otetaan huomioon palvelun käyttäjien erilaiset tiedolliset, taidolliset, taloudelliset, fyysiset ja sosiaaliset mahdollisuudet päästä ja käyttää palvelua.

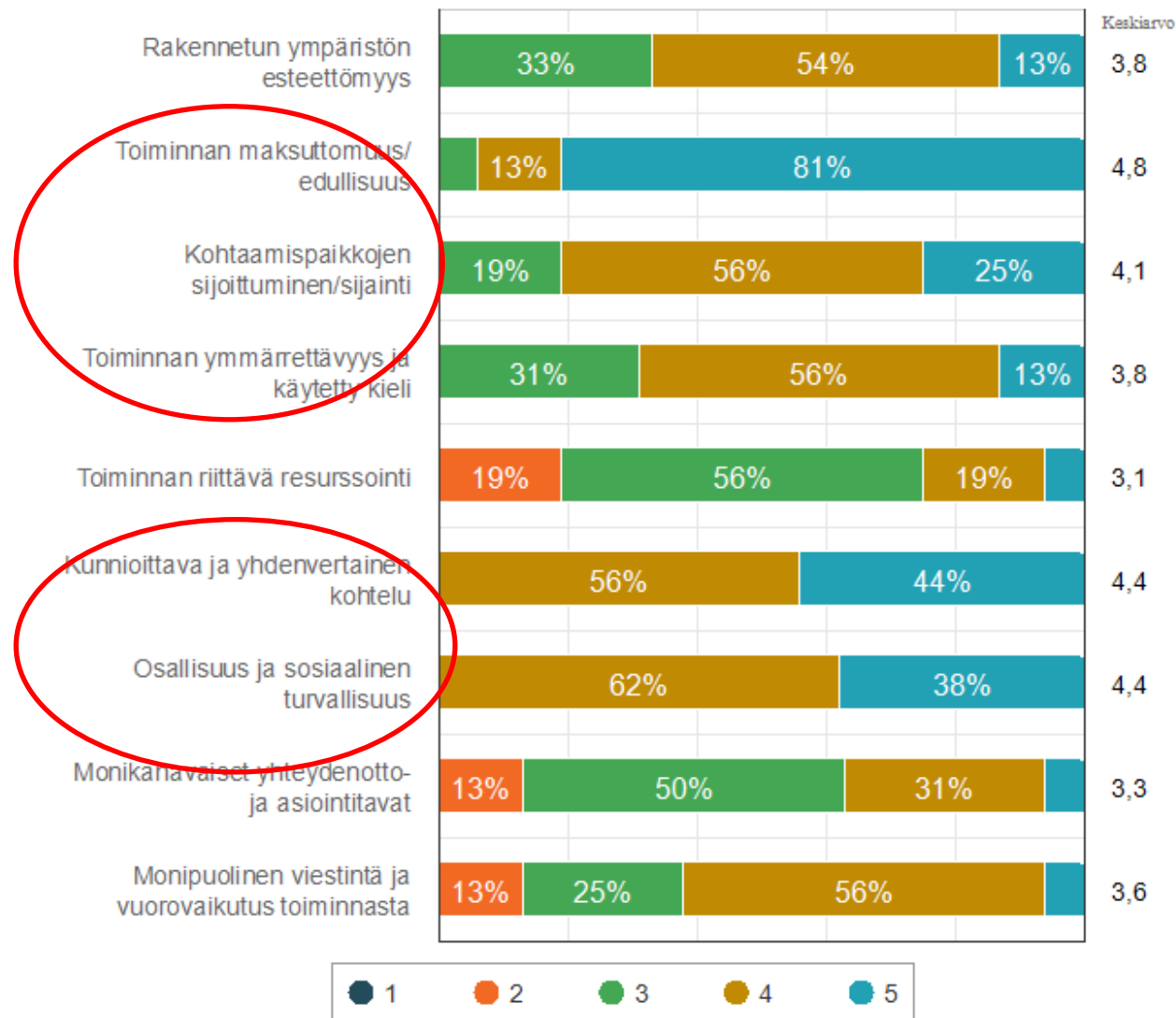
Yhdenvertainen palvelu on saavutettava

Kohtaamispaikan saavutettavuus

- Saavutettavuus toteutui parhaiten toiminnan maksuttomuuden, sijoittumisen, kunnioittavan kohtelun, osallisuuden ja turvallisuuden sekä toiminnan ymmärrettävyyden osalta
- Heikoimmin saavutettavuus toteutui resurssien sekä kohtaamispaikan asiointikanavien, viestinnän osalta.

1=erittäin heikosti
 2= melko heikosti
 3= ei hyvin eikä huonosti
 4= melko hyvin
 5= erittäin hyvin

Haavoittuvassa asemassa olevat lapset

- Lasten ja nuorten elämässä voi olla erilaisia yksilöllisiä tai yhteiskunnallisia tekijöitä, jotka voivat vaikeuttaa palveluihin pääsyä.
- Usein tällaisista *eriarvoisuuteen johtavista kehityskuluista* puhutaan haavoittuvuutena tai *haavoittuvassa asemassa olemisena*.
- Muun muassa koulutustausta, vähemmistöön kuuluminen ja ongelmien kasautumisen aste sekä selviytymistaidot vaikuttavat palveluihin pääsyyn.
- Haavoittuvassa asemassa olevia *ryhmiä voivat olla esimerkiksi lapset*, maahan muuttaneet, vammaiset henkilöt, pitkäaikaissairaat, mielenterveys- ja päihdeongelmilla oireilevat ja romanit. (THL 2019)
- Haavoittuva asema voi liittyä *pysyvään piirteeseen* (vamman, ihonväri, sairaus) tai se voi olla *tilannekohtaista*, kuten päihteiden käyttö, lastensuojelun asiakkuus. (Majlander ym. 2023.)

Kohtaamispaikkatoiminnan saavutettavuus – Lapsistrategia TP14

- Mitkä tekijät ovat yhteydessä kohtaamispaikkatoiminnan saavutettavuuteen?
- Miten kaikkien perheiden, ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien perheiden yhdenvertainen pääsy toimintaan voidaan varmistaa.
- Tieto kerättiin kohtaamispaikkojen työntekijöiltä ja toimijoilta keväällä 2022 LSKL:n vertaisarviointimallia hyödyntämällä.

Saavutettavan kohtaamispaikan tekijät

Perhekeskuksen kohtaamispaikka

KOLME ÄSSÄÄ SAAVUTETTAVUUDESTA

- SAAVUTETTAVUUS TOIMINNAN ESTEETTÖMYYTENÄ eli toiminnan sijainnin, liikenneyhteyksien, etäisyyksien, tilojen ja toiminta-aikojen paikallisesti vaihtelevina reunaehtoina.
- SAAVUTETTAVUUS TYÖNTEKIJÖIDEN KOHTAAMISTYÖNÄ, jossa kohtaamisen, kuuntelun ja vuorovaikutuksen keinoin rakennetaan luottamussuhteita.
- SAAVUTETTAVUUS KÄVIJÖIDEN YKSILÖLLISIIN TARPEISIIN JA TOIVEISIIN VASTAAMISENA, mikä näyttäytyy erilaisina toimintamuotoina ja aikuisten ja lasten koettuina hyötyinä ja iloina.

Kiitos.

Marjatta Kekkonen, erikoistutkija, Yhteen
sovitetut palvelut -tiimi
Palvelut yksikkö, SOTE-osasto, THL

marjatta.kekkonen@thl.fi

1/15/2025

Marjatta Kekkonen, THL

Lähteitä

- [Geurs, K. T. & Van Wee, B. \(2004\).](#) Accessibility evaluation of land-use and transport strategies: review and research directions. Journal of transport geography. 12(2), 127-140.
- Hämeenaho, P. (2012). Palvelujen saavutettavuus harvaan asutulla maaseudulla. Esimerkkinä lasten päivähoitopalvelut. Janus vol. 20 (1) 2012, 32–46.
- Karvonen, Sakari & Kestilä, Laura & Kauppinen, Timo M. (2018) Kokevatko nuoret saavansa tarvitsemiansa sosiaali- ja terveys - palveluja? Tuloksia väestötutkimuksista. Teoksessa Sanna Aaltonen & Antti Kivijärvi (toim.) Nuoret aikuiset hyvinvointipalvelujen käyttäjinä ja kohteina. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 136. Tiede 2018.
- Majlander, Satu; Vihtari, Johanna; Kekkonen, Marjatta; Sankalahti, Katja; Turu, Petra; Rautiainen, Silja (2023) Lasten ja nuorten palveluiden yhdenvertainen saavutettavuus : Kansallisen lapsistrategian toimenpiteen 14 raportti. Työpaperi 6/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/handle/10024/146346>
- Rantanen, M., Lehtola, I., Hyyryläinen, T. & Hiltunen, M. J. (2012). Palvelujen saavutettavuuden käsite ja ulottuvuudet. Teoksessa Rehunen, A., Rantanen, M., Lehtola, I. & Hiltunen, M. J. (toim.) Palvelujen saavutettavuus muutoksessa. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti. S. 13-21. Saatavilla: <file:///C:/Users/srsk/Downloads/Raportteja88.pdf>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2019) Sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisuuden käsitteet: Versio 2.0. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019121948919>
- Soininen, Jenni & Keski-Nisula, Leea (2019) Kunnankätilö Makkosen hoitamat kotisynnytykset Pohjois-Savossa vuonna 1958. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 2019;135(24):2437-45.